

УДК 338.483

Вікторія РОГОЖИНА, Софія ЛАДИК

Львівський інститут економіки і туризму

СТВОРЕННЯ ЕЛЕМЕНТАРНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ГЕОІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ «ЗАМКИ ЛЬВІВЩИНИ»

Упродовж останніх років в Україні швидкими темпами розвивається туризм. Водночас дедалі більшої популярності набуває туристичний бізнес, який є одним із найбільш прибуткових та забезпечує швидке повернення коштів. Однак в Україні підприємства сфери туризму перебувають в умовах економічної нестабільності та ризику, а тому змушені щораз більше зусиль спрямовувати на залучення клієнтів. Вони активно впроваджують сучасні автоматизовані системи управління та інформаційні системи, використовують рекламу та Інтернет.

Останніми роками дедалі більшої популярності у сфері туризму набувають геоінформаційні технології та системи (ГІС-технології). ГІС-технологія – це сучасна інформаційна технологія, що поєднує модельне зображення території: електронне відображення карт, схем, космо-, аерозображень земної поверхні з інформацією табличного типу – різноманітними статистичними, економічними показниками тощо. Ця технологія об'єднує засоби роботи з базами даних, статистичний аналіз, а також засоби візуалізації і географічного (просторового) аналізу, які надає карта.

Основою використання ГІС є використання т.зв. атрибутивної інформації, що описує розташування об'єктів у просторі. Атрибутивна інформація може бути подана як числове значення з датчика, таблиця бази даних про характеристики об'єкта, фотографія об'єкта або відео-зображення, звуковий запис.

ГІС-технології стали основою сучасних геоінформаційних систем (ГІС– geographic information system, GIS). Сучасна ГІС – це програмно-апаратний комплекс, що забезпечує введення, збереження та оброблення просторово-координованих даних та містить машинно-програмний комплекс і базу даних [1]. В Україні на ринку програмних продуктів

використовуються різні геоінформаційні системи (ГІС). Це – багатофункціональні модульні ГІС фірм Intergraph (GeoMedia), ESRI (ArcView GIS, ArcGIS), MapInfo (MapInfo Professional).

Все популярнішим стає застосування ГІС у туристичній діяльності. Їх використовують для моніторингу туристичних територій, створення кадастру туристично-рекреаційних ресурсів, а також різноманітних ГІС туристичного призначення. Однак в Україні ГІС-технології лише поступово впроваджуються на підприємствах туристичного бізнесу, оскільки ліцензійні версії професійних ГІС є досить коштовними, а тому їх використання є обмеженим.

У цих умовах дедалі популярнішим є використання так званих елементарних ГІС (ЕГІС). Елементарна ГІС – це спрощений варіант ГІС, що лише частково використовує функції традиційних геоінформаційних систем. Розроблена науковцями методика створення елементарних ГІС з успіхом використовується в Україні для розвитку екологічного туризму [2, С. 6–8; 3, С. 128–134; 4, С. 165–167; 5, С. 82–84.]. Елементарна ГІС створюється засобами текстового редактора MS Word у середовищі стандартного пакету «Microsoft Office». Послідовність кроків створення ЕГІС:

1. Растрове зображення сканованої географічної карти переноситься в середовище MS Word та зберігається в окремому файлі з розширенням JPG або GIF.
2. З використанням вбудованого графічного редактора в MS Word створюється географічна (картографічна) основа, будуються окремі шари (покриття або карти-підложки), які зберігаються в окремих файлах з розширенням doc.
3. Здійснюється групування графічних об'єктів, що є аналогією картографічної генералізації.
4. Створюються гіперпосилання, за допомогою яких здійснюється прив'язка атрибутивної інформації до просторово-розподілених географічних об'єктів.

З використанням цієї методики ми створили елементарну туристичну ГІС «Замки Львівщини». Вигляд цифрової електронної карти для ЕГІС «Замки Львівщини» подано на рис. 1.

Рис.1. Цифрова електронна карта для ЕГІС «Замки Львівщини»

На карті Львівщини у вигляді шарів позначено популярні замки: Одеський, Підгорецький, Золочівський, Свірзьський, а також фортецю Тустань у селі Урич та Крехівський монастир. Методом організації гіперпосилань на електронній карті до кожного з об'єктів зроблено прив'язку до інформації про цей об'єкт. Для цього для кожного об'єкта створено окремі сторінки файлу з текстовою інформацією про об'єкт та фотографіями об'єкта. Отримання інформації про об'єкт здійснюється шляхом одночасного натиснення клавіші Ctrl та клавіші мишки на відповідному об'єкті.

Створена елементарна ГІС «Замки Львівщини» може стати ефективним інструментарієм організації туристичних маршрутів Львівщини. Її використання сприятиме вивченню архітектурно-заповідного фонду та *популяризації пам'яток* культурної спадщини Львівщини.

Технологія створення елементарних ГІС може бути використана і для розроблення інших туристичних ГІС Львівщини, наприклад, для популяризації рекреаційних зон Карпатського регіону, історико-культурних пам'яток м. Львова та ін. Таким чином, використання технології створення елементарних ГІС сприятиме поліпшенню інформаційного забезпечення туристичної галузі та інтенсифікації розвитку туризму в Україні.

Список використаних джерел

1. Світличний О. О. Основи геоінформатики: навч. посіб. / Світличний О. О., Плотницький С. В.; за заг. ред. О. О. Світличного. – Суми : Університетська книга, 2006. – 295 с.
2. Сонько С. П. Використання географічних баз даних у туризмі / Сонько С. П. // Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 30–31 жовтня 2014 р. – Умань, 2014. – С. 6–8.
3. Сонько С. П. Елементарна ГІС «Об'єкти природо-заповідного фонду Уманщини» і можливості її використання у екологічному туризмі / Сонько С. П. // Перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні: регіональні аспекти : збірник тез за доп. II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 28 березня 2015 р. – Умань, 2015. – С. 128–134.
4. Сонько С. П. Від елементарної геоінформаційної системи до створення відкритої регіональної географічної бази даних / С. П. Сонько, О. М. Голубкіна // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. – Київ : Обрій, 2004. – Т. 4. – С. 165–167.
5. Сонько С. П. Геоінформатика як новітня технологія в туризмі / С. П. Сонько // Перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні: регіональні аспекти : збірник тез за доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 22 березня 2013 р. – Умань, 2013. – С. 82–84.